

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne izvzemni nedelje in praznike. — Inserati do 20 pett vrat à Din 2, do 100 vrat à Din 2.50, od 100 do 300 vrat à Din 2, večji inserati pett vrat à Din 4. — Popust po dogovoru, inseratni davek posebej. — Slovenski Narod venja mesečno v Jugoslaviji Din 12. — za inosemstvo Din 25. — Rokopisi se ne vraca.

URADNITVO IN UPRAVNOSTVO
LJUBLJANA, Krafijeva ulica št. 5
Telefon: XI-22, XI-23, XI-24, XI-25 in XI-26

Pedrušnice: MARIBOR, Grajski trg št. 7 — NOVO MESTO, Ljubljanska cesta, telefon št. 26 — CELJE, celjko upravnico: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 68; podružnica uprave: Kocanova ul. 2, telefon št. 190 — JESENICE: Ob kolodvoru 101. SLOVENJ GRADEC, Slovensk trg 5. — Postna bramnica v Ljubljani št. 10.261.

Velika pomorska bitka ob Norveški

Razvija se na 400 milj dolgi črti — Po nekaterih vesteh je bilo potopljenih že pet nemških bojnih ladij, med njimi tudi „Gneisenau“ s 26.000 tonami — Veliki letalski napadi na vojne ladje

PARIZ, 10. apr. i. Vsi današnji londonski jutranjski prinašajo pod ogromnimi naslovi vesti o veliki pomorski bitki med zavezniškim in nemškim brodovjem, ki se razvija na 400 milj dolgi progri. „Daily Express“javlja, da je včeraj krenilo na pomoč Norveški že 600 zavezniških letal. Po še nepotrjenih vesteh je bilo že potopljenih 5 nemških vojnih ladij, med temi vojna ladja „Gneisenau“, ki so jo potopile norveške obalne baterije. Po nepotrjenih vesteh je bil potopljen tudi nemški prekmornik „Bremen“, ki je prevažal čete na Norveško.

„Daily Mail“ poroča, da so se francoska in angleška letala zapletla v srdite borbe z nemškimi letali. V teh bojih so sodelovala tudi norveška letala. Stockholmski dopisnik „Daily Express“ javlja, da so štiri nemške križarke blokirane in da ne bodo mogle uiti angleškemu brodovju.

LONDON, 10. apr. s. (Reuter.) Letalsko ministrstvo je objavilo zjutraj komunike, ki pravi, da so angleški bombniki snoči izvršili celo vrsto bombnih napadov na nemške križarke, zasidrane v Bergenskem fjordu. Napadi so bili izvršeni kljub močnemu ognju protiletalskih topov z nemških vojnih ladij. Ena izmed križark je bila zadeta in resno poškodovana. Vsa angleška letala so se vrnila v svoja oporišča.

Angleška admiraliteta je ponovno objavila demanti nemškega uradnega poročila, da so nemška letala pri napadu na angleško vojno brodovje zapadno od Bergena težje poškodovala dve angleški oklopni in dve križarki. Angleška admiraliteta ugotavlja, da sta pri napadu utrpeli samo dve angleški križarki neznatne poškodbe od drobcev bomb. Druge ladje sploh niso bile zadete.

Nemško vojno poročilo

BERLIN, 10. aprila. i. Vrhovno nemško poveljništvo je dali objavilo naslednje poročilo:

Na Norveškem so vse vojaško važne in strateške točke v naši posesti, tako Narvik, Trontheim, Bergen, Kristiansund, Oslo itd. Povsod, kjer je bil močnejši odpor, so ga nemške čete kmalu strelje. Večina obrežnih baterij, namejenih za obrambo norveške obale, je v naših rokah in bodo izvrstno služile za borbo proti nasprotniku.

Angleško in francosko brodovje je bilo včeraj napadeno do naših letalcev in je imelo močne izgube. Dve veliki bojni ladji sta bili zadeti od bomb, prav tako dve težki križarki, ki sta bili občutno poškodovani. Na Dansku in Norveškem vlada mir.

Dodatno poročilo vojne komande navaja, da so nemški letalci že včeraj popoldne pričeli živahno akcijo z danskimi in norveškimi letalci. V severnih norveških vodah so odkrili več angleških bojnih hladil, rušilcev in torpedov, ki so jih napadli z bombarji. Tri bojne ladje so bile zadete, dve križarke pa težko poškodovane. Ena križarka gori na odprtem morju, ena ladja pa se je močnoagnila. Na morju se vidijo velike plasti olja.

Norveški narod bo branil svojo neodvisnost

Norveški parlament za odpor proti nemškemu vpodu

HELSINKI, 10. apr. s. (Reuter.) Finska vlada je včeraj dala svoje radijske postaje na razpolago norveški vladi. Finske postaje so nato oddajale v norveščini navodila za evakuacijo civilnega prebivalstva v Oslo in za zaščito pred letalskimi napadi.

Davi so javile finske postaje, da so včeraj sestal v mestu Elberu pri Hamaru norveški parlament. Norveški ministrski predsednik je podal pred parlamentom izjavo, da se bo Norveška z vsemi silami uprla nemški vojski. Norveški parlament je izjavo ministrskega predsednika soglasno odobril.

Izjava norveškega poslanika v Londonu

LONDON, 10. aprila. br. Norveški poslanik je sprejel snoči inozemske novinarje ter jim izjavil, da gleda norveška vlada s polnim zaupanjem v borbo, ki je bila vajljena miroljubnemu norveškemu narodu. Norveški narod je pripravljen za ceno največjih žrtv braniti svojo neodvisnost in ne bo odnehal, dokler ne bo vzpostavljena integratna njegovega ozemlja. Norveška vlada, ki se je preseila s krajjevskim dvo-

rom in vsem diplomatskim zborom v Hamar, je izvršila vse ukrepe za vojaško obrambo norveške neodvisnosti.

Norveški poslanik pri Halifaxu

LONDON, 10. aprila. (Reuter.) Razgovori, ki jih je imel angleški zunanji minister lord Halifax z norveškim poslanikom pri angleški vladi Colbanom so trajali tričetrt ure ter zatrjujejo v angleških političnih krogih, da je dobil norveški poslanik od angleškega zunanjega ministra zagotovilo, da bo Anglia nudila Norveški vso pravo.

LONDON, 10. apr. i. (Havas) Norveško poslanstvo v Londonu izjavlja, da so vesti o zasedti Norveške po nemški vojski zelo pretirane ter da so doslej nemške čete zasedle le posamezne točke ležeči velenja ob jugozapadni norveški obali. Količor je znano norveškemu poslanstvu v Londonu iz povsem verodostojnih virov, je položaj doslej naslednji:

Nemške čete so zasedle Trondheim. Dve nemški vojni ladji sta zasidrani pred tem mestom, dočim se je neka tretja nemška vojna ladja vzdrala v bergenski luki. Lahko se smatra, da je sedaj tudi Bergen v

nemških rokah. Nadalje so Nemci izkricali čete v luki Vallo v Oslofjordu, kjer se nahajajo veliki tanki za shranjevanje nafte. Nadalje so nemške čete okupirale tudi mesta Oresund in Porsgrund v južni Norveški.

Halifaxovo sporočilo Norvežanom

London, 10. aprila. s. (Reuter). Snoči ob 18.30 je začel angleški radio oddajati redna

poročila tudi v norveščini. V prvi oddaji je bila predstavljena poslanica zunanjega ministra lorda Halifaxa norveškemu narodu. Lord Halifax izjavlja, da ga veseli, ker ima priliko sporočiti norveškemu narodu in vladu izzeh topnih simpatij in podrivitev v borbi, ki jo je brez obotavljanja in pogumno sprejel proti nemškemu napadu. Anglija globoko spuščuje Norveško, ki je sprejela izvirki v borbi za svojo svobodo. Odslej se bosta Anglia in Norveška borili ramo ob ramu, dokler ne bosta skupno izvojevali zmage.

Potopljen nemški parnik

LONDON, 10. apr. s. (Reuter.) Angleška podmorница je včeraj popoldne v Skageraku torpedirala nemški parnik »Amasis« (7000 ton), ki je vozil premog iz Stetina v Oslo. Posadko so rešili na švedsko obalo v Lysekil.

Ustvarjena možnost direktnih borb

LONDON, 10. apr. s. (Havas.) V dobro poučenih političnih krogih misijo, da je včerajšnji zavezniški vrhovni vojni svet razpravljal razen o ukrepih v zvezi z nemško zasedbo Norveške in Danske tudi z varnostnimi ukrepi za primer nemškega napada na Belgijo in Nizozemsko.

Sicer v angleških parlamentarnih krogih ne dvomijo, da je vrhovno poveljstvo zavezniške vojske in mornarice že podvelo vse potrebne ukrepe, da preokrene položaj na Norveškem v korist zaveznikov. Anglija in Francija morata vsekakor zasigurati atlantske obale Norveške, katerih kontrolo je za njuno varnost bistvenega pomena.

Spoplošno razpoloženje v angleških parlamentarnih krogih je bilo snoči optimistično. Poudarjali so, da je res sicer Nemčija za trenutek dosegla nekaj uspeha, da pa je obenem razširila polje operacij ter kooperacij ter na ta način prevzela nase veliko odgovornost, ker je v gotovem pogledu razširila fronto. To pomeni obenem, da je sedaj med vojujočima se strankama končno vzpostavljena možnost direktnih borb, ki sta se ji doslej nemška in sovjetska politika skušali izogniti. V ostalem v angleških krogih dvomijo, da bi Sovjeti Rusija poskusila novi položaj v Skandinaviji kakorkoli izrabiti v svojo korist.

LONDON, 10. apr. s. (Reuter.) Vsi današnji angleški listi soglasno ugotavljajo, da nobeden izmed dosedanjih nemških napadov ni bil manj upravičen kakor včerajšnji na Dansko in Norveško. Obenem izražajo tudi mnenje, da nemška zasedba Danske in Norveške ni bil pameten ukrep. »Daily Herald« poudarja miroljubnost, naprednost in kulturnost norveškega naroda, ki je služil v tem pogledu doslej prav kot vzor drugim. »Times« opozarja, da so res sedaj Angliji odrezane dobove, zlasti dovoz živil iz Danske, toda obenem odsej tudi Danska ne bo več prejemala krme za živilo, ki je doslej prihajala po morski poti in ki jo nujno rablji. Prav tako ugotavlja list, da je doslej ves promet med Anglijo in Francijo ter Baltikom in Svedsko popolnoma zaprt. Na drugi strani imata doslej zavezniški vojni mornarici mnogo več prilik za akcijo, ki sta jih doslej zmanjšali. »Daily Telegraph« pravi, da Nemčija je ustavljivito nove fronte na severu lahko zelo malo pridobi, pa zelo mnogo izgubi.

Pomen nemških operacij na severu

Berlin, 10. aprila. o. Na merodajnih nemških mestih ugotavljajo, da je Nemčija dosegla z zavzetjem Danske večji strateški in gospodarski uspeh. Gospodarski uspeh je v tem, da bo moralna Danska odsej dojavljati Nemčiji živiljenjske potrebitosti, ki jih je doslej dojavljala Angliji. V strateškem pogledu je nemški uspeh ta, da je po okupaciji Danske premaknil Nemčijo svoje meje daleč na sever. Razen tega je v tem razširila možnost svojih letalskih akcij, ker so morali doslej nemški bombniki leteti 1000 km daleč do Anglije, dočim se sedaj zračna crta zmanjšala na 450 km, ki jo morejo preleteti v eni uri.

Nizozemska čaka

HAAG, 10. aprila. s. (Reuter.) V tukajnjih krogih je okupacija Danske in norveške obale združil silno pozornost. Nizozemska je zainteresirana neposredno na položaju ob Skageraku. Razvoj dogodkov je tudi za njeno obrambo ogromnega pomena. Do snoči niso bili odrejeni nikaki izjemni vojaški ukrepi, razen vpoklica vojaških dopustnikov. Nizozemska vlada razpolaga s sijajnimi informacijskimi sistemom in ji je zato mogoče vsak trenutek podvzeti primerne ukrepe.

CURIH, 10. aprila. Beograd 10.—Pariz 8.753, London 15.45, New York 446—Bruzelj 75.90, Milan 22.52, Amsterdam 236.725, Berlin 178.75, Stockholm —, Oslo —, Kodanji —, Sofija 5.50, Bukarešta 2.20.

Spopadi nemškega vojaštva z Norvežani

STOCKHOLM, 10. apr. s. (Reuter in Ass. Press). Potrjujejo, da so Nemci vč-

Vovaški položaj Norveške v francoski luči

Gre za operacije velikega obsega.

Pariz, 10. aprila. i. (Havas). Vojnički srodrunci agencije Havas objavljajo naslednje pripombe k nemškemu vpodu na Dansko in Norveško:

Novi nemški oborženi udar v severni Evropi se kaže kot podjetje, ki je bilo že davnno skrbno pripravljeno. Na podlagi doslej prispehljih informacij je zasedal že zelo težko pregledati položaj z vojaškega vidika, predvsem pa ustvariti sliko o resnični moči izkrcale nemške vojske, ki je zasedla več točk jugozapadne norveške obale.

Lahko se reče, da gre za vojaško operacijo velikega obsega, ki se je izvršila v dveh taktik. Najprej so se izkrcale nemške čete na zapadni obali ter se polstale glavnih pristanišč Egersunda, Bergena, Trondhjema in morda Narvika z namenom, da onemogočijo vsak dohod ojačanja z morskega videnja, ko se si zanjene varenost morske poti in Baltikom s kapitulacijo Danske in zasedbo malega polotoka Jutlanda prizadevale z Baltikom prodrieti proti osredju Svedske ter jo okupirati.

Tako se na severu Evrope odpira novo vojno polje, ki ima posebno z vojaških vidikov nekaj prav značilnih posebnosti. V prvi vrsti je treba podčrtati geografsko razsežnost nemške vojske, saj je razdalja med najkrajšo severno točko Norveške in njenom najbolj južno točko nad 1500 km. Ves ta teren pa je izredno redko naseljen in živi na njem manj kot 3 milijone prebivalstva. Norveška dežela je zelo gorata ter močno gozdna, razen tega pa silno močno v prečni smeri razsekana od hudošumikov in jezer. Odstotek zemlje, ki je primerna za poljedelstvo, je relativno majhen. V splošnem pa je položaj tak, da predstavlja velike zapreke za razvoj velikih moderno opremljenih vojaških enot. Pomembni je treba, da je na vsem ogromnem ozemlju le kakih 35.000 km potov ter samo nekaj nad 1000 km normalno-tirnih želez-

Angleška blokada Skageraka

London, 10. aprila. br. (Reuter). Ministerstvo za gospodarsko vojno je odredilo, da morajo angleške vojne ladje ustaviti na Severnem morju vsako ladjo, ki bi skušala zapleti v Skagerak in kreniti v katerokoli državo ob Vzhodnem morju. Ladje se morajo tako odvesti v najbližje zavezniške kontrole luke.

Švedska se bo branila

Nočna seja švedske vlade — Vpoklic vojnih obveznikov

STOCKHOLM, 10. aprila. br. Švedska vlada se je snoci ob 21. zravnem sestalu. Še med sejo so se razsirile vesti, da se je pricela v Švedski vendarne splošna mobilizacija, čeprav jih je švedska službena agencija v popoldanskih urah demantirala. Splošna mobilizacija pa ni bila javno proglašena, marveč se vojni obvezniki vpoklicujejo po posebnih slih.

Še pred sejo vlade je bil nemški poslanik včeraj že drugič v zunanjem ministru.

STOCKHOLM, 10. apr. s. (Reuter). Nemški poslanik je včeraj popoldne posetil švedskega zunanjega ministra Güntherja ter imel z njim daljši razgovor. Razsirile so se govorice, da je zahteval poslanik jamstva, da Švedska ne bo napadla Nemčijo ter da naj zato pristane na nemški protektorat. Vest se je pozneje izkazala kot pretirana.

Tako po konferenci zunanjega ministra z nemškim poslanikom je imela švedska vladu sejo. Zvezec pa sta se stestali ob švedski zbornici k tajni seji. Seja je tra-

jala dve uri. Ministrski predsednik Hansson je poročal o nemški zahtevi, naj ostane Švedska strogo neutralna ob prilikl zasedbe Danske in Norveške. Ministrski predsednik je sporočil, da je Švedska vlada odgovorila nemški vladi, da namerava ostati strogo neutralna, da pa si pridružuje pravico podvzeti vse ukrepe za obrambo svoje nevtralnosti.

Nemško uradno poročilo objavlja to izjavo v nekoliko drugačni obliki. Omenja namreč samo, da se je Švedska zavezala, da ne bo podvzela nobenega koraka proti Nemčiji, ne pove pa, da si je pridružila najnovejši nemški vojni akciji na Dansku in Norvešku.

Švedski radio je snocil zankikal prejšnjega poročila, da je Švedska vlada odredila splošno mobilizacijo. Receno je bilo, da je Švedska ob koncu tedna podvzela samo nekaj večjih varnostnih ukrepov.

Švedska radijska postaja Motala davi ni dajala svojih običajnih poročil za Ameriko. Tudi snoci ob 21. švedski radio ni dala poročil.

Švedske ladje, ki so v ameriških in irskih lukah, so dobitile nalog, naj jih ne zapuste.

Rooseveltov razgovor z vojnim ministrom

NEW YORK, 10. aprila. br. President Roosevelt je imel sotoči daljši razgovor z vojnim ministrom. Razpravljala sta ob dogodkih v Evropi.

V Ameriki

Protestna zborovanja v New Yorku — Ugotovitve severnoameriškega tisku

NEW YORK, 10. apr. br. Vsa ameriška javnost mati z največjim zanimanjem razvoj dogodkov na evropskem severu. V New Yorku je bilo še zborovanje, na katerih so govoriki protestirali proti najnovejši nemški vojni akciji na Dansku in Norvešku.

New York Times objavlja oster članek, v katerem označuje postopanje Nemčije za nov zločin, ki ga nikoli ne bo mogejo pozabiti. Angleške mine ob norveški obali so pomenile prekršitev norveškega suverenosti, toda ta prekršitev je bila le tehničnega značaja in razlika med njo ter nemškim postopanjem je ogromna. Zapadni zavezniški so izvrzili svoje ukrepe, da bi branili načela, ki pa jih mali narodi sami najrajsi branili, ki pa jih zaradi nemške premoči ne utegnijo. Zasedba danskega in norveškega ozemlja pomeni najhujšo prekršitev norveške suverenosti. Političnih posledic teje nemškega dejanja za sedaj še ni mogoce oceniti.

New York Herald Tribune primerja današnjo nemško vojno akcijo z nemškim vpodom leta 1914. v Belgiji. Dokler dogodki teh dni ne bodo povsem pojasnjeni, ne bo mogoče izreči končne sodbe o njih. Vsekakor pa je bil pojav nemške vojaške transportne ladje Rio de Janeiro v bližini Kristijanporta v ponedeljek popoldne zelo značilen, ker je moral z vojaškim transportom zapustiti najbližjo nemško loko, še preden so angleške vojne ladje pričele polagati mine v norveških vodah.

New York Post naglaša, da je usoda male nezaščitene in neoborogene Danske skoraj predstavljena vso Ameriko. Nihče ni mogel najti niti najmanjšega razloga, zato da katerega bi se mogla Nemčija z Dansko strani čutiti ogrožena in zato upravljeno za svoj današnji korak. Na Dansko bo treba, ko se po tej strašni vojni sklepal mir, misliti najmanj v tolki meri kakor na Češko in Poljsko.

Washington, 10. aprila. s. (Ass. Press). Predsednik Roosevelt je podpisal proklamacijo, s katero bo veljavnost ameriškega neutralnostnega zakona razširjena na Norveško.

Basel Nachrichten menijo v svojem komentarju, da je Nemčija prelomila Norveški in Danski dano besedo. Norveška se sedaj nedvomno briško kesa, ker zapadni zavezniški ni dovolila prehoda preko svetega ozemlja, ko so hoteli prisoki na podmoči Finski.

Bundes in Bernu opozarja na nevarni položaj Švedske in je vprašanje, ali ne bo sedaj tudi Rusija znova izrabila prilike in nadaljevala prekinjeno svojo akcijo v Skandinaviji.

LONDON, 10. aprila. s. (Ass. Press). Ameriški poslanik Kennedy je včeraj popoldne posetil angleško zunanjostvo ministristvo.

WASHINGTON, 10. apr. s. (Ass. Press). Tukajšnji dansi poslanik je podal šoči izjav, v kateri pravi, da pod nobenim pogojem ne bo prejemal nikakih navodil od nemške vlade.

Danska izhodišče za zavezniško ofenzivo?

Zavezniška pomoč za sedaj samo Norveški, vojne operacije pa bodo bržkone prenešene na Dansk

LONDON, 10. aprila. br. V londonskih političnih krogih, ki so v dobrih odnosajih z angleško vlado zatrjujejo, da je bilo na seji vrhovnega vojnega sveta govorila tudi o tem, ali naj se vojna pomoč Francije in Anglike da tudi Danski. Zaradi nejasnosti takrat je pristo do tako nagle okupacije Danske in tako vloga, ki je igrala danska vlada, je bilo sklenjeno, da prisokičata zapadni velesili za sedaj s svojo vojasko pomočjo na pomoč same Norveški, po zatrjuvanju londonskih političnih krovov pa ni izključeno, da bodo prenešene vojne operacije oboroženih sil zapadnih zaveznic tudi na dansko ozemlje, morje in nebo, če se bo pokazalo, da je bila Danska pregažena brez možnosti odpora, ali pa, če naj bi služito njen ozemlje za operacije nemških vojnih sil proti Franciji in Angliji.

LONDON, 9. aprila. br. (Reuter). Po seji zavezniškega vrhovnega vojnega sveta se je min. predsednik Chamberlain takrat odpeljal v Buckinghamskih palato, kjer ga je kralj Jurij že pričakoval. Min. predsednik mu je podrobno poročil o najnovejših dogodkih in sklepki zavezniškega vojnega sveta.

Položaj v Kedanju

Kedan, 10. aprila. s. (Ass. Press). Po uradnih nemških poročilih se razvija živopravljivo v Kedanju normalno. Radijska postaja deluje nemoteno, listi pa so izsliti v običajni obliki.

Danski odpor

Kodan, 10. aprila. br. Na sconoči izredni seji parlamenta je min. predsednik Stanning, poročal o nastalem položaju in sklepki kralja in vlade. Med drugim je dejal:

Obžalujemo smrt dobrih Dancet, ki so davi v zgodbini urah dali svoja življenja za domovino.

Sele po tej izjavi je širša javnost snoti zvezdel, da so se danske obmejne čete dävli vendarle postavile v bran proti Nemcem in da je pri tem padlo nekaj obmejnih stražnikov.

Omejitev predaje živil na Dansku

LONDON, 10. aprila. s. (Reuter). Po poročilih danskega radia so nemške oblasti na Dansku takoj odredile omejitev prodaje živil in petroleja za dansko civilno prebivalstvo. Danskih ladij je prepovedano zapustiti luke.

Promet na železnicah je bil za civilno prebivalstvo omejen.

Kakšno stališče bo zavzela Sovjetska Rusija

Novi strateški problemi po vpadu Nemcev na Norveško

LONDON, 10. apr. s. Predavatelj v angleškem radiju komentira pomen nemške zasedbe Danske in Norveške ter omenja nekaj zanimivih dogodkov v zvezi s tem včeraj v Londonu. Tako je bilo predvsem opaženo, da se je med včerajšnjo sejo angleškega parlamenta v diplomatski loži sovjetski veleposlanik Majski dolgo razgovarjal z nemškim poslanikom. Razgovor je zbulil najrazličnejše domneve in ugibanja. V političnih krogih se vprašuje, kako stališče bo do nemške invazije v Skandinaviji zavzela Sovjetska Rusija, in ugibajo, če se je Nemčija odločila za tak rak z vednostjo Sovjetske Rusije, je ali brez. Obenem se pojavlja vprašanje, če bo morda sedaj Sovjetska Rusija enako zapretila Švedski, da mora ostati neutralna napram Nemčiji, kakor je zapretila Švedski v sovjetsko-finski vojni ter preprečila, da ni prisoki Švedska Finski na pomoč.

V parlamentu je zbulila včeraj mnogo pozornosti tudi interpelacija nekega poslance, ki je vprašal vlado, če so res Nemci zasedli Bergen in druge atlantske luke in kako je bilo to mogoče glede na navzočnost angleških vojnih ladij v bližini. Min. predsednik Chamberlain ni hotel dati na interpelacijo nobenega odgovora ter je opozoril same na svojo izjavo, da je angleško vojno brodovje že v akciji, da pa trenutno ni mogoče dati točneje podatkov. Nekateri poslanci so interpelacijo sprejeli sploh z ogorenjem. Dejstvo pa je, pravil predavatelj, da je interpelant načel resen strateški problem, ki se bo v bližnjem času še jasno pokazal. Nemška invazija Norveške je morala biti vsekakor že davno skrbno pripravljena. Nemčija je že najmanj 14 dni morala računati z no-

vim razvojem dogodkov v Skandinaviji, zlasti po seji zavezniškega vojnega sveta v Londonu, na kateri so bili napovedani energični ukrepi glede zaščite nemških teritorialnih vodah. Iz nekaterih podatkov o zasedbi zapadnih norveških mest po nemški vojski je razvidno, da so morale biti nemške ladje že najmanj 14 ur pred položitvijo miti s strani zavezniških v norveških teritorialnih vodah pripravljene na akcijo v neposredni bližini Norveške. Ta trenutek so v zapadnih norveških ladih nihova naloga pa bo gotovo, da je prispalo prihod večjih edinic nemške vojske, ki jih bo nemško vrhovno poveljništvo gotovo takoj poslalo, da prepreči izkanje angleške in francoske vojske. Verjetno je, da bo prihodni nemški strateški ukrep poslati nemško vojaštvo iz Oslo v Bergen, za kar imajo Nemci na razpolago zelo dobre železniške in cestne zveze.

Moskovski komentarji

Moskva, 10. aprila. e. Tu prevladuje mnenje, da je vojna s Finsko s stališča Sovjetske Rusije sedaj dobila svoje opravičilo, ker je sedaj severozahodna meja zavarovana in Finska ne more več služiti kot izhodna točka akcije proti Sovjetski Rusiji. V sovjetskih krogih vlada odkrito zadovoljstvo, ker je konflikt s Finsko likvidiran. Sovjetska unija, tako tu izjavlja, je mirljubna in bo ostala tudi nadalje pri svojih politiki neutralnosti. Zadnji dogodki so dokazali modrost sovjetske zunanje politike, je rekel neki diplomat predstavnika "United Press", odločen pa smo, da ne dovolimo, da bi se zapletli v kako imperijsko vojno, temveč se hočemo posvetiti miroljubnemu delu.

Važna Rooseveltova izjava

Vlada Zedinjenih držav proučuje možnost razširjenja vojne

Washington, 10. aprila se. (Havas) V popolden vlaku, s katerim se je vrnil iz Hydeparka v Washington, je sprejel včeraj popoldne predsednik Roosevelt novinarje.

Dogodki, ki so se odigrali v zadnjih 48 urah, bodo nedvomno vplivali, da Američani razmišljajo o možnosti razširitve vojne. To razumite tako, kakor povem in ne zahlevam nič drugega. Cim se vrenem v Washington, bom konferiral s Cordellom Hullom in Sumnerjem Wellesom. V Washingtonu že proučujejo vprašanje o uveljavljenju zakona o neutralnosti in proklamacija bo izdana najbrž že noč.

V Washingtonu je pričakovani predsednika na kolodvoru zunanjega ministra Hull, s katerim je imel nato Roosevelt takoj dajo konferenco. Prav tako se je posvetoval Roosevelt tudi s Sumnerjem Wellesom.

da smatra, da je položaj Danske nekoliko drugega kakor Norveške. V tem trenutku se more točno reči, ali bodo neutralnosti ukrepi uveljavljeni za Dansko, kajti kar sem obveščen, na danskem ozemlju splet pričelo do borbe in je vprašanje, če je ta država v vojni. Smešno pa je splet govoriti o tem, da lahko Nemčija izvaja kontrolo na Grenlandiju, ker je zasedla Dansko. Vprašanje je, ali je Nemčija zasedla Dansko samo začasno, ali pa jo bo obdržala po vojni.

Na vprašanje, ali namerava poslati ameriškega veleposlanika v Berlin, je Roosevelt odgovoril, da ne želi dati nobene izjave.

V Washingtonu je pričakovani predsednika na kolodvoru zunanjega ministra Hull, s katerim je imel nato Roosevelt takoj dajo konferenco. Prav tako se je posvetoval Roosevelt tudi s Sumnerjem Wellesom.

Krompir je zrasel pozimi

Zdaj se je naenkrat pojavilo na ljubljanskem trgu

že preveč krompirja

Ljubljana, 10. aprila. Meščani ugotavljajo z zadovoljstvom, da je pozimi zraslo precej krompirja, čeprav je pila neravnadno ostra zima in cevudi se še niti zdaj ni povsem poslovljen, saj se že vedno mrzla jutra kakor februarja. Ne verjamete, da smo pri nas pridevali krompir pozimi?

Pojdite na tržni dan na Sv. Petra naši, ker je naprodaj na debelo krompir in spredvsi boste, da je vas krompir — danes so že naprodaj okrog 30 voz — moral zrasti čez zimo, ko ga pa jeseni ni bilo. Vsi so nam zatrivali, da je nekaj, da krompirja ne bo naprodaj več, ker je bil zelo slab leta, v reči jeseni marsiški mališki.

Meščani ugotavljajo z zadovoljstvom, da je naprodaj vse krompirja, ne le zelo zrasti čez zimo, ker ga pa je vse le dovolj naprodaj, da smo že sredi aprila. Trdnarska delo so zaradi pozne zime zelo zastala. Prejšnja leta je bilo od tem času naprodaj že na izbiro berivke, ki je zdaj še prava rednost.

Jajca so se še malo podražila, tako da jih zdaj prodajajo po 1.25 din par.

Madžarski gostje v Ljubljani

Ljubljana, 10. aprila.

Danes dopoldne so se z Bledu, od koder so včeraj napravili avtobusni izlet v Bohinj in Gornjo Savsko dolino, vrnili v Ljubljano predstavniki madžarske delegacije, ki jo sestavlja zastopnik mesta Budimpešte, madžarskih državnih žleznic in madžarskih turističnih ustanov. Kakor smo počuli, so se ugledni madžarski gostje ustavili v Ljubljani že v ponedeljek dopoldne in obiskali Ljubljanski grad, nato pa se z avtobusom odpeljali na Blej, kjer jim je bil istega dne zvezčer v Grand-hotelu Toplice prijeten banket. Z nači strani so banketu prisostvovali ravnatelj ljubljanske Tujiskoprometne zveze g. dr. Ciril Žižek, blejski župan g. dr. Benedik, predsednik blejske zdraviliške komisije g. Anton Vovk in ravnatelj Zdraviliške komisije g. Renée Letta.

Ni potrebno še posebej poudarjati, da so naši lepi gorenjski kraji madžarske goste očarali, bilo pa bi vsekakor potreben, da objiča naše kraje, da kaže skupina madžarskih turističnih salterjev uradnikov in s jih ogleda, ker bo le tako mogla informacijska služba v madžarskih turističnih

uradni za naše kraje izbruhlo delehati. Prepričani smo, da se bo z dobro voljo z naši strani dalo tudi to pravčasno izrediti.

Danes dopoldne so si po prihodu v Ljubljano ugledni madžarski gostje ogledali predvsem našo Narodno galerijo, kjer so včeraj delno spoznali

Zaheteve in predlogi hišnih posestnikov

Zmanjšajo naj se javne dajatve, najemnine naj se pod določenimi pogoji zvižajo, cerkvene doklade naj plača občina, ki naj tudi na svoje stroške gradi zaklonišča

Ljubljana, 10. aprila
Prvo društvo hišnih posestnikov je imelo včeraj popoldne redni zbor, katerega je otvoril g. Ivan Frelih, ki je že triindvajseto leto predsednik društva, društvo samo pa obstaja že 41 let in ima sedaj 1711 članov. V pisarni društva je bilo brezplačno v teku pretekle poslovne dobe 6000 oseb vse potrebne informacije ter je društvo hišnim posestnikom s tem prihranilo okrog 200.000 din izdatkov. Glavne akcije društva so se nanašale na nameravano vpeljavo etajne lastnine, na razne državne davčne in takšne zadeve, na banovinske in občinske doklade, na stavbne zadeve, na pravno zakonitost in na izpraznitve podstreljih, na uredbo o najemninah z dne 1. novembra 1939, na vprašanje najemnin najemnikov, ki so poklicani na vojaško vežbo. Predsednik je v obrisnem poročilu obrazložil vse te akcije društva. Ob koncu poročila je naznal, da je odbor izvolil za častno članico društva posestnico Ivano Stern z Emmonske ceste, ki je že 40 let članica društva in bo čez nekaj mesecev 95 let starja, je torej najstarejša, a se vedno čila in delavnica hišna posestnica v Ljubljani. Zborovalci so izvolili ge. Sternovo za častno članico sprejeli z odobravanjem.

Pred zaključkom zborovanja so sprejeli obširno resolucijo s katero ljubljanski hišni posestniki zahtevajo in prosijo:

Progresivna stopnja dopolnilnega davka (člen 37/II zakona o neposrednih davkih) pri zgradarjini naj se spremeni tako, da se glasi tudi: "Se naprej kot se je glasila do izvedbe davčne reforme in to za davčne osnove do vključno 70.000 din, nad tem zneskom pa naj se progresivna stopnja ublaži, tako da bo dopolnilni davek pravčejši in znosen za srednje in večje hišne posestnike".

Kot odbitek od brutto dohodkov hiše naj se priznajo pasivne obresti pri hipotekarnih posojilih, premije za požarna in druga zavarovanja, ki so v zvezi s hišo, in stroški za čiščenje vseh prostorov in stropnic. Ici služijo skupni uporabi vseh stanovcev. Predvsem naj se vsi odbitki priznajo za ugotavljanje davčne osnove dopolnilnega davka, ki je zamenjal prejšnjo dohodino, pri kateri so se gori navedeni izdatki smatrati za odbitke. S tem se zahteva sprememba in dopolnitev predpisa čl. 34 zakona o neposrednih davkih.

Povloča naj se odstotek odbitkov za stroške vzdrževanja, amortizacije in uprave hiše (v čl. 36 zakona o neposrednih davkih), ker so se zvišale cene za material in delovno silo. Obstoječi 20 in 25% odbitek v mestih ne zadošča za poravnava teh stroškov.

... za sokolskim praporom

Mladi sokolski rod na gledališkem odru

Lep uspeh Golarjevih „Dveh nevest“ na Viču

Vč. 10. aprila
Po skoro enoletnem odmoru smo imeli v nedeljo spet gledališko predstavo, ki je na njej nastopil naš mladi sokolski rod. Dočim so stopili starejši, rutinirani igralci v rezervo, so stopili na plan mladi, ki nam obetajo še mnogo. Ni se bilo vse tako, kakor bi moral biti, tako v režiji in drugih bistvenih stvarih, vendar moremo biti s prvim nastopom mladega sokolskega roda zadovoljni. Za svojo krstno predstavo so si izbrali Golarjevo veseloigrje »Dve neveste«. Predvsem moramo ponuditi, da so vsi nastopajoči redni telovadci in so morali poleg priprav na održi zadostiti svojim dolžnostim prvenstveno v telovadnici. Zato moramo biti v kritični misleki in jim dati novih pobud za nadaljnje delo, ki se caka viškega Sokola, saj je njegovo gledališče kulturna potreba med Vičani.

Golarjeva veseloigrja »Dve neveste« je igra, ki jo prepleta zdrav kmetiški humor in je zajeta iz življenja našega kmeta. Golar nam slika v igri bogatega gruntarja, ki ima v sahu vse bajtarje, ki jima posaja denar, kot protišluško pa hoče zasnubiti lepo bajtarje hčerkko Lizo, kar mu se seveda posreči. Nasprotno pa slika na drugi strani življenje bajtarja, ki si hoče pridobiti premoženje oz nevesto s prevaro in lažjo. Ta dva momenta je Golar lepo zaokrožil v tej veseloigri, ki je občinstvu tako ujajala. Igro je režiral br. Vinko Valič, mladi in talentirani igralec, ki je tudi sam prav dobro podal kmeta Meharija. Njegov nastop je ujajal, le v izgovarjanju bi moral biti nekoliko jašnejši. Bogatemu kmetu Napoljona je dobro podal br. Fritsch, le v maski je bil nekoliko premladosten. Njegov sin Nace, br. Tomca, je bil živahn fant, ki se je v svojo vlogo dokaj dobro vživel, bil pa je nekoliko preveč deklamatorski. Naravna je bila mati

Melharica, s. Anke Erženove. Vloga ji je dobro pristojala in se je močno potrudila,

da je lepo izobilovala kmetsko ženo. Ljubki sta bili njeni hčerkri Liza, s. Sonje Boršnikove in Manica, s. Dimecice. Obe sta svojo vlogo rešili zelo častno, posebno se je izkazala s. Dimecica s svojim signifikativnim samozavestnim nastopom. Tudi sestra Boršnikova je prav lepo odigrala svojo vlogo in je prejela ob koncu drugega dejanja krasen šopek. Obilo zabave in smeha pa je zanjalo Močeradnikov Miha br. Jožeta Bradeška, hribovski fant, ki se ženi zgoj iz pohlepa po denarju. Njegov nastop, lepa maska sta bila na dostojni višini in je bila izmed moških vlog najboljša. Otanec Andrejka, br. Marka Račica je bil prav dober, le maska bi morala biti starejša. Svojo vlogo je prav dobro obvladal in zasluži za svoj prvi večji nastop vso pohvalo. V ospredju veseloigra pa je bila potovka Neža, s. Cvetanove, ki jo je podala nadvise naravno in prepravičljivo. Poleg br. Bradeške je tudi ona zaznala obilo smeha in zabave s svojim nastopom in je bila prav tip vaške vseznalke in klepetulje. Tudi njej je bil za njen odličen vlogo poklonjen svež šopek. Ostali dve manjši vlogi Rožnikov Tone, br. Pretnarja in hlapec Peter, br. Hermannata sta bili začudljivo podani.

Občinstvo je zasedlo dvorano v lepem stenilu, bendar smo pogresali še mnoge, ki se kaj radi trkajo na svoja »junaska sokolska in napredna prsa«. Scenerija je bila dobra, razsvetljiva pomanjkljiva in bo treba v bodočem pred predstavo pregledati, ako so v redu. Občinstvo je sprejelo prvi nastop naših mladih z zadovoljstvom, kar je pričelo toplo odobravanje po vsem delu. Našim vrhom igralkam in igralecim k lepemu uspehu čestitamo in po tej poti naprej.

Ljubljansko sokolstvo na pokrajinskem zletu v Celju

Letos slavi celjski Sokol 50-letico svoje obstoja, 50 let trdega, napornega in uspešnega dela. Slavnostni dnevi bodo 29. in 30. junija. Glede na važnost in pomembnost te proslave bo ob tej priloki, po sklepnu savezne staršinstva pokrajinski zlet jugoslovenskega Sokolstva v Celju. Z organizacijo in vodstvom zleta je povrjenja celjska sokolska župa. To je prvi primer v jugoslovenskem Sokolstvu, da bo v razmerni majhnem mestu tako velika in močna sokolska prireditev, kot je pokrajinski zlet. Prav v tem je izraženo priznanje tej prevažni sokolski postojanki, ki je tako plodno posejala sokolsko seme na naši severovzhodni meji, hkrati pa je s tem poudarjena odločna volja vsega Sokolstva na jugu, ki hoče tej ogroženi sokolski postojanki tudi v bodoče nuditi vso moralno in gmočno pomoč.

Te manifestacije, ki bo izvzemši zletov v Ljubljani, največja prireditev, kar jih je bilo doseglo na slovenskih tleh, se bo udeležilo tudi ljubljansko Sokolstvo vseh 10 edinic na ljubljanskem področju, v polnem stenilu. Da olajšamo celjskem bratom ogromno delo, ki ga imajo z zletnimi pripravami in jim pomagamo posredno pri organizaciji tega prevažnega zleta, je potreben, da čim prej prijavimo svojo udeležbo. Ker je pričakovati veliko udeležbo Sokolstva, zlasti iz južnih krajev, za kate-

požurite s prijavami! Zdravo!

Jubilejna akademija Sokola Zgorja Šiška

Kot prvo predstavitev v okviru prislavne društvene desetičnice je agilni voditeljski zbor pripravil za nedeljo 7. t. m. telovadno skladenje, ki je nad vse lepo in dostopno uspela. Tudi poset občinstva je dosegel, da učiva društvo velike simpatije.

Zaheta se zvišanje odbitka na 30%. Sedaj se davek odmerja tudi od stvarno neobstojega čista dohodka, kar pa je v nasprotju z zakonskimi predpisi.

Dopolni naj se predpis glede zgradarine za najemnine, ki so od najemnin ne morejo izterjati, in to tako, da se morejo prijave za odpis davkov zaradi neizterljivosti predložiti davčnim upravam najdlje v šestih mesecih od dneva, ko je ugotovljena neizterljivost in to ne pri sošču, temveč pri pristojni upravni oblasti.

V čl. 142/ a zakona o neposrednih davkih predviden predpis kazni naj se razveljavlji.

Vsišna denarna kazni v čl. 142/a zakona o neposrednih davkih za utaje dohodkov naj se znižajo od 3 do 6 kratno na 2 do 4 kratno denarno kazeno.

Pri finančnem sodišču naj se določi začetniki in davčni zavezanci iz vrst hišnih posestnikov, kadar se sodi o prestopkih zadev utaje hišnih dohodkov.

V zakonu o takških naj se zniža kupoprodajna pristojbina pri nepremičninah od 6 na 4% ali naj se odprave banovinska in mestna kupoprodajna pristojbina, država pa naj prepusti določen del pobranih kupoprodajnih pristojbini banovini in mestni občini.

Pristojbine v 4. pripombi tarifne postavke 14 za najemne pogodbе do letne najemnine 20.000 din naj se znižajo na prejšnjo višino. Običajno je dogovorjena najemna pogoba za enomesecen rok, pa je treba sklepiti več najemnih pogodb, kar je ogromen izdatek za hišnega posestnika.

V § 19 finančnega zakona za l. 1939/40 naj se spremeni temelj za odmero specijalnega prispevka, progresivna stopnja pa tako zmanjša, da bo temelj večji progresija pa raste do stopnje samo za 1%, in to do 50.000 din skupnega davka, tako da povprečna stopnja do te višine ne bo večja v progresiji od 25%.

V davčno osnovno za odmero specijalnega prispevka je temelj za odmero specijalnega prispevka, progresivna stopnja pa tako zmanjša, da bo temelj večji progresija pa raste do stopnje samo za 1%, in to do 50.000 din skupnega davka, tako da povprečna stopnja do te višine ne bo večja v progresiji od 25%.

V davčno osnovno za odmero specijalnega prispevka naj se ne vstavlja samski davek, kot se ne vstavlja vojnica, davek na poslovni promet, itd. ter se na ta način samci obdavčujejo dvakrat, prvič s samskim davkom, drugič pa s povisano stopnjo specijalnega prispevka.

Ocenjenjem davčnim zavezancem brez otrok naj se odmerja specijalni prispevek po normalni stopnji, ker so ti zakoni nadavno brez otrok zaradi prirodnih vzrokov.

Poleg nedoletnih otrok naj se upoštevajo tudi otroci, ki so za pridobivanje še nesposobni ter naj se takim davčnim zavezancem priznajo pravice, ki izhajajo iz točke 8, § 19 finančnega zakona za l. 1939/40.

Načrti za zvišanje odbitka na 30% sedaj se davek odmerja tudi od stvarno neobstojega čista dohodka, kar pa je v nasprotju z zakonskimi predpisi.

Dopolni naj se predpis glede zgradarine za najemnine, ki so od najemnin ne morejo izterjati, in to tako, da se morejo prijave za odpis davkov zaradi neizterljivosti predložiti davčnim upravam najdlje v šestih mesecih od dneva, ko je ugotovljena neizterljivost in to ne pri sošču, temveč pri pristojni upravni oblasti.

V čl. 142/ a zakona o neposrednih davkih predviden predpis kazni naj se razveljavlji.

Vsišna denarna kazni v čl. 142/a zakona o neposrednih davkih za utaje dohodkov naj se znižajo od 3 do 6 kratno na 2 do 4 kratno denarno kazeno.

Pri finančnem sodišču naj se določi začetniki in davčni zavezanci iz vrst hišnih posestnikov, kadar se sodi o prestopkih zadev utaje hišnih dohodkov.

V zakonu o takških naj se zniža kupoprodajna pristojbina pri nepremičninah od 6 na 4% ali naj se odprave banovinska in mestna kupoprodajna pristojbina, država pa naj prepusti določen del pobranih kupoprodajnih pristojbini banovini in mestni občini.

Pristojbine v 4. pripombi tarifne postavke 14 za najemne pogodbе do letne najemnine 20.000 din naj se znižajo na prejšnjo višino. Običajno je dogovorjena najemna pogoba za enomesecen rok, pa je treba sklepiti več najemnih pogodb, kar je ogromen izdatek za hišnega posestnika.

V § 19 finančnega zakona za l. 1939/40 naj se spremeni temelj za odmero specijalnega prispevka, progresivna stopnja pa tako zmanjša, da bo temelj večji progresija pa raste do stopnje samo za 1%, in to do 50.000 din skupnega davka, tako da povprečna stopnja do te višine ne bo večja v progresiji od 25%.

V davčno osnovno za odmero specijalnega prispevka naj se ne vstavlja samski davek, kot se ne vstavlja vojnica, davek na poslovni promet, itd. ter se na ta način samci obdavčujejo dvakrat, prvič s samskim davkom, drugič pa s povisano stopnjo specijalnega prispevka.

Ocenjenjem davčnim zavezancem brez otrok naj se odmerja specijalni prispevek po normalni stopnji, ker so ti zakoni nadavno brez otrok zaradi prirodnih vzrokov.

Poleg nedoletnih otrok naj se upoštevajo tudi otroci, ki so za pridobivanje še nesposobni ter naj se takim davčnim zavezancem priznajo pravice, ki izhajajo iz točke 8, § 19 finančnega zakona za l. 1939/40.

Načrti za zvišanje odbitka na 30% sedaj se davek odmerja tudi od stvarno neobstojega čista dohodka, kar pa je v nasprotju z zakonskimi predpisi.

Dopolni naj se predpis glede zgradarine za najemnine, ki so od najemnin ne morejo izterjati, in to tako, da se morejo prijave za odpis davkov zaradi neizterljivosti predložiti davčnim upravam najdlje v šestih mesecih od dneva, ko je ugotovljena neizterljivost in to ne pri sošču, temveč pri pristojni upravni oblasti.

V čl. 142/ a zakona o neposrednih davkih predviden predpis kazni naj se razveljavlji.

Vsišna denarna kazni v čl. 142/a zakona o neposrednih davkih za utaje dohodkov naj se znižajo od 3 do 6 kratno na 2 do 4 kratno denarno kazeno.

Pri finančnem sodišču naj se določi začetniki in davčni zavezanci iz vrst hišnih posestnikov, kadar se sodi o prestopkih zadev utaje hišnih dohodkov.

V zakonu o takških naj se zniža kupoprodajna pristojbina pri nepremičninah od 6 na 4% ali naj se odprave banovinska in mestna kupoprodajna pristojbina, država pa naj prepusti določen del pobranih kupoprodajnih pristojbini banovini in mestni občini.

Pristojbine v 4. pripombi tarifne postavke 14 za najemne pogodbе do letne najemnine 20.000 din naj se znižajo na prejšnjo višino. Običajno je dogovorjena najemna pogoba za enomesecen rok, pa je treba sklepiti več najemnih pogodb, kar je ogromen izdatek za hišnega posestnika.

V § 19 finančnega zakona za l. 1939/40 naj se spremeni temelj za odmero specijalnega prispevka, progresivna stopnja pa tako zmanjša, da bo temelj večji progresija pa raste do stopnje samo za 1%, in to do 50.000 din skupnega davka, tako da povprečna stopnja do te višine ne bo večja v progresiji od 25%.

V davčno osnovno za odmero specijalnega prispevka naj se ne vstavlja samski davek, kot se ne vstavlja vojnica, davek na poslovni promet, itd. ter se na ta način samci obdavčujejo dvakrat, prvič s samskim davkom, drugič pa s povisano stopnjo specijalnega prispevka.

Ocenjenjem davčnim zavezancem brez otrok naj se odmerja specijalni prispevek po normalni stopnji, ker so ti zakoni nadavno brez otrok zaradi prirodnih vzrokov.</p

